

De Indië-herdenking gaat heel Nederland aan

Waarom weet niemand over 15 augustus? Het ministerie van Onderwijs heeft iets in te halen, betoogt historicus Lara Nuberg.

Premier Mark Rutte en Erry Stoove, voorzitter van Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945, lopen langs het Indië monument. Beeld ANP

Woensdagmiddag ging ik voor het eerst in mijn leven naar de Nationale Indië-herdenking bij het Indisch monument in Den Haag. Ik, een Indisch meisje van de derde generatie; er moesten 28 jaren voorbijgaan voor ik besepte dat 15 augustus ook over mij gaat.

Dat is best merkwaardig, want om mijn Indisch-zijn kon ik nooit heen. Mijn oma leerde mij al jong Maleise woorden, nam mij mee naar de Tong Tong Fair en serveerde nasi goreng met veel trassi. Ik wist dat haar vader in 1942 door Japan was geïnterneerd en vlak na de oorlog door uitputting was gestorven. Maar over 15

augustus als belangrijke datum heb ik haar nooit horen spreken. Op wat enkele korte verhalen na zweeg mijn oma over de Japanse bezetting.

Symbolische dag

Ik moest er een geschiedenisstudie voor volgen, oude familiealbums uitpluizen en tientallen boeken lezen voor ik het besepte: 15 augustus is een symbolische dag. De dag waarop Japan capituleerde betekende het einde van de Tweede Wereldoorlog, maar was ook het startsein voor de gewelddadige Bersiaptijd en voor een nieuwe oorlog – ditmaal vanuit Nederland om het koloniaal gezag in Indonesië te herstellen. 15 augustus 1945 bepaalde hiermee de levensloop van vele Nederlands-Indische families en luidde hun vaak gedwongen verhuizing naar Nederland in.

Meer dan één miljoen nazaten van mensen die deze periode hebben meegemaakt, wonen nu in Nederland. Het is niet alleen voor hen van groot belang om deze geschiedenis niet te vergeten; om te onthouden en te herdenken wat onze overgrootouders, opa's en oma's hebben doorstaan om te overleven en daarmee een toekomst te creëren voor hun kinderen en kleinkinderen. Het is van belang voor heel Nederland. Net als 4 mei leert deze dag ons dat vrede niet vanzelfsprekend is en dat de scheidslijn tussen bezette en bezetter een hele dunne is. Hoe is het immers mogelijk dat we op 15 augustus de vrijheid herwonnen, maar vervolgens kort daarna Indonesië weer probeerden te onderwerpen aan ons eigen koloniaal gezag?

Geen aandacht

Toch heb ik nog altijd niet het idee dat 15 augustus in Nederland leeft. Toen ik gisteren thuis kwam uit Den Haag en het internet afspeurde, zag ik nauwelijks aandacht voor het feit dat het die dag 73 jaar geleden was dat Japan capituleerde en er nota bene een nationale herdenking werd gehouden. Blendle stuurde in de ochtend van 15 augustus zelfs een mail met als thema 'Vakantie'. Mijn vrienden moet ik nog altijd uitleggen wat de Indië-herdenking is.

Hoe heeft het zover kunnen komen dat de verhalen over de Japanse bezetting en de gebeurtenissen in die periode daarna niet alleen door mijn oma selectief werden doorgegeven, maar blijkbaar ook nooit de weg hebben gevonden naar onze schoolboeken en daarmee ons collectieve geheugen?

Er is de laatste tijd veel kritiek over de manier waarop we in Nederland selectief omgaan met onze gedeelde geschiedenis. Die kritiek is terecht en goed. Te vaak wordt gedacht dat het verleden in Indonesië niet over ons Nederland gaat. Niets is minder waar: de geschiedenis van Indonesië hoort bij de geschiedenis van Nederland. Bij dat bizarre koloniale rijk dat we ooit waren en ons als land steenrijk maakte. Het is een gemiste kans tot nationale reflectie dat de gemiddelde Nederlander hier nog steeds te weinig van afweet.

Omdat het mij als Indische al 28 jaar kostte om hierachter te komen, roep ik de ambtenaren die ons geschiedenisonderwijs bepalen hierbij op om hun mouwen nog flinker op te stropen dan al nodig was. Dames en heren van het ministerie van Onderwijs: jullie hebben iets in te halen!

Lara Nuberg (1990) is historicus en schrijft op <https://www.gewooneenindischmeisje.nl/> over ons koloniaal verleden in Indonesië en de invloed daarvan op volgende generaties.

Bron: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/de-indie-herdenking-gaat-heel-nederland-aan~b188f124/>